

Klokkenisten in Delft van 1662 tot 1835

Laura J. Meilink-Hoedemaker

Inhoud

Klokkenisten in Delft van 1662 tot 1835	2
Daniël Groen 1662-1664	2
Dirck, Cornelis en Hubertus Scholl	2
Dirck Scholl, 1664-1727	2
Cornelis Scholl, 1687-1733	2
Hubertus Scholl, 1727-1741	2
Johannes en Frederik Berghuys	3
Johannes Berghuys, 1741-1801	3
Frederik Berghuys, 1802-1835	3

Deze publicatie is grotendeels gebaseerd op hoofdstuk VII uit mijn proefschrift Luidklokken
Speelklokken in Delft, dat in 1985 verscheen.

Klokkenisten in Delft van 1662 tot 1835

Daniël Groen 1662-1664

Nadat François Hemony in 1660 het Delftse klokkenspel had vervangen door een groter spel, en waarbij het uur- en speelwerk was overgeplaatst van het Stadhuis naar de Nieuwe Kerk, stelde de stad op 16 april 1662 naast Hendrick van Stroomberch nu Daniël Groen aan als tweede klokkenist. Daniël Groen was op 2 augustus 1643 gedoopt in de Oude Kerk, en was bij zijn aanstelling dus 19 jaar jong. Zijn loon bedroeg 250 gulden per jaar, te weten 200 gulden voor het bespelen van het klokkenspel en 50 gulden voor assistentie bij het versteken van de speeltrommel.

Groen speelde vijf maal per week gedurende een uur, namelijk tweemaal op zondag en voorts op maandag, woensdag en vrijdag. Van Stroomberch speelde drie maal per week telkens een uur, namelijk op dinsdag, donderdag en zaterdag.

Ruim een jaar na zijn aanstelling kreeg Groen loonsverhoging tot 400 gulden per jaar, ingaande 1 april 1664. Hij zou maar een half jaar van deze loonsverhoging genieten, daar hij nog in datzelfde jaar overleed. Hij werd op 15 oktober 1664 begraven in de Oude Kerk, 21 jaar oud. Op dezelfde datum is zijn laatste salaris ingeschreven in de boeken.

Dirck, Cornelis en Hubertus Scholl

Dirck Scholl, 1664-1727

Dirck Scholl uit Arnhem werd op 6 november 1664 benoemd tot tweede klokkenist naast Hendrick van Stroomberch. Hij kreeg tegelijk de functie van organist van de Nieuwe Kerk, die op dat moment beschikbaar was, hoewel de toenmalige organist van de Nieuwe Kerk, Adolph Friedrich van Simson nog leefde. Scholl aanvaardde de beide functies pas met ingang van 1 februari 1665. Zijn jaarlijks loon bedroeg 500 gulden van de stad en 300 gulden van de kerk. Hij bespeelde het klokkenspel drie maal per week. Van Stroomberch speelde vier keer per week. Na Van Stroomberchs dood in 1687 schoof Dirck Scholl door naar de plaats van eerste klokkenist. In 1726 werd hem dat te zwaar. Maar hij bleef, zij het minder frequent, op de klokken spelen tot zijn dood in 1727.

Cornelis Scholl, 1687-1733

Dircks broer Cornelis Scholl werd in februari 1687 benoemd tot tweede klokkenist van de Delftse Nieuwe Kerk en op 1 maart 1687 tot organist van de oude Kerk in de vacature die was ontstaan door het overlijden van Hendrick van Stroomberch. Zijn wedde bestond uit 300 gulden van de stad en 300 gulden van de kerk. Naast het kerkelijk en wereldlijk orgelspel in de Oude Kerk omvatte zijn taak ook het bespelen van de klokken van de Nieuwe Kerk gedurende vier uren per week en het versteken van de speeltrommel één maal per maand.

In 1726, hetzelfde jaar waarin broer Dirck minder frequent ging spelen, moest Cornelis om gezondheidsredenen zelfs geheel van het bespelen van de klokken afzien. Na Dircks dood in 1727 werd het bespelen van de klokken voortgezet door diens zoon Hubertus Scholl.

Cornelis werd na zijn overlijden in januari 1733 als (tweede) klokkenist niet opgevolgd. Met ingang van 8 februari 1733 was Jan van Koetsveld zijn opvolger als organist van de Oude Kerk.

Hubertus Scholl, 1727-1741

Dircks zoon Hubertus Scholl was al in 1709 benoemd tot tweede klokkenist, zonder salaris, maar met het recht te zijner tijd zijn vader of oom op te volgen. Op 8 mei 1727 volgde hij dan ook zijn vader op

als eerste klokkenist, terwijl hij ook als organist van de Nieuwe Kerk werd benoemd. Hij deed in verband met deze benoeming afstand van zijn functie als organist in de Franse Kerk, die hij sedert 1704 bekleedde.

Hubertus Scholl bespeelde de klokken twee maal per week, de ene week op dinsdag en donderdag, de andere week op donderdag en zaterdag. Zijn wedde bedroeg 700 gulden per jaar, namelijk 300 gulden van de kerk en 400 gulden van de stad. Na het overlijden van zijn oom Cornelis Scholl werd het aandeel van de stad in Hubertus' loon tot 500 gulden verhoogd.

Hubertus Scholl overleed op 12 juni 1741. De stad betaalde tot eind juni 1741 het salaris uit aan zijn weduwe Margaretha Steyaart.

De vacature die ontstond door zijn overlijden werd geadverteerd in de Hollandsche Historische Courant.

De Schollen hebben de stad gedurende bijna tachtig jaar gediend op orgel en klokken. Zij hebben eigen pagina's op www.laurameilink.nl > beiaardiers > Scholl

Johannes en Frederik Berghuys

Johannes Berghuys, 1741-1801

Johannes Jurriaan Berghuys werd op 19 juli 1741, na een vergelijkend examen, aangesteld als klokkenist en als organist van de Nieuwe Kerk. Op 1 augustus van dat jaar trad hij in functie. Zijn wedde bedroeg 800 gulden per jaar, waarvan 500 gulden ten laste kwam van de stad. Zijn taak omvatte drie onderdelen:

Ten eerste het bespelen van het orgel van de Nieuwe Kerk tijdens de kerkdiensten en in de wintermaanden bovendien op de dagen van de avonddiensten op vrijdag van half zes tot half zeven.

Ten tweede het bespelen van de klokken van de Nieuwe Kerk drie maal per week gedurende een uur, namelijk op dinsdag, donderdag en zaterdag, 's morgens van half elf tot half twaalf;

Ten derde éénmaal per maand versteken van de speeltrommel en het houden van toezicht op de uur- en slagwerken van de stad, in het bijzonder op het uur- en speelwerk van de Nieuwe Kerk.

Met ingang van 1781 was hij, samen met zijn zoon Frederik belast met het onderhoud van de draden van het klokkenspel. Hij was in functie tot zijn overlijden in december 1801.

Frederik Berghuys, 1802-1835

Frederik Johan Berghuis was op 14 december 1775 tot tweede klokkenist benoemd en op 15 januari 1782 tot tweede organist, naast zijn vader Johannes. Hij volgde in februari 1802 zijn vader na diens overlijden op en werkte voor dezelfde wedde en onder dezelfde condities als deze. Hij overleed op 11 april 1835 en werd opgevolgd door de reeds in 1829 benoemde adjunct-klokkenist Pieter Kersbergen.

De Berghuysen hebben de stad Delft gedurende zestig jaar gediend op orgel en klokken. Zij leverden een belangrijke bijdrage aan het muziekleven in en buiten Delft. Zij hebben een eigen pagina's op www.laurameilink.nl >beiaardiers>Berghuys